ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **Dr. M. Č.**, zastoupena JUDr. Františkem Loskotem, CSc., advokátem se sídlem Čsl. armády 556, Hradec Králové, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Hradci Králové** se sídlem Horova 17, Hradec Králové, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2004, č. j. 122/140/2004-PN-O-2/Bi, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 30. 4. 2008, č. j. 8 Ca 213/2005 - 52,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) uzavřela dne 29. 4. 1995 spolu s dalšími osobami společenskou smlouvu, kterou založili společnost Právovárečné měšťanstvo, v. o. s., přičemž se zavázali vložit do společnosti nemovitosti v katastrálním území Hradec Králové, které byly ve spoluvlastnictví zakladatelů společnosti. Nemovitosti byly vloženy do společnosti na základě prohlášení zakladatelů ze dne 29. 4. 1995 a společnost byla zapsána do obchodního rejstříku dne 12. 9. 1995. Vklad vlastnického práva k nemovitostem ve prospěch společnosti byl proveden katastrálním úřadem dne 7. 12. 1995 s právními účinky ke dni 26. 9. 1995. Stěžovatelka doručila společnosti svoji výpověď společenské smlouvy ze dne 22. 2. 1997, její zápis coby společnice společnosti byl z obchodního rejstříku vymazán dne 30. 12. 1997 na základě usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 12. 2007, č. j. Firm 19532/97, Rg. A 5134/2. V roce 2000 byl do obchodního rejstříku zapsán vstup společnosti do likvidace; po ukončené likvidaci společnost zanikla výmazem z obchodního rejstříku dne 14. 6. 2002.

[2] Finanční úřad v Hradci Králové (dále jen „správce daně“) vydal dne 24. 11. 2003 platební výměr č. j. 224940/03/228960/6180, kterým vyměřil stěžovatelce daň z převodu nemovitostí ve výši 76 990 Kč. Odvolání stěžovatelky bylo rozhodnutím Finančního ředitelství v Hradci Králové (dále jen „žalovaný“), označeným v záhlaví tohoto rozsudku, zamítnuto; toto posléze uvedené rozhodnutí stěžovatelka také napadla žalobou. Městský soud žalobu stěžovatelky v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl, když v odůvodnění uvedl, že nebyly splněny podmínky pro osvobození od daně z převodu nemovitostí dle § 20 odst. 6 písm. e) zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, neboť stěžovatelka ukončila svoji účast ve společnosti před uplynutím 5 let od vložení spoluvlastnického podílu k nemovitostem do společnosti. Pro posouzení této skutečnosti je správce daně vázán usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byl proveden výmaz stěžovatelky jakožto společnice společnosti z obchodního rejstříku.

II.

[3] Stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že trvá na námitkách, jež uvedla v podání ze dne 18. 11. 2000, v odvolání proti platebnímu výměru a v žalobě, a pro stručnost na ně pouze odkazuje. Dále namítá, že byla společnicí společnosti po dobu delší než 5 let, neboť úkony směřující k ukončení účasti ve společnosti jsou absolutně neplatné. Právní úprava zrušení a zániku obchodní společnosti má kogentní charakter, od něhož se nelze smluvně odchýlit. Úprava zániku účasti společníka ve společnosti obsažená ve společenské smlouvě však byla v rozporu s kogentními zákonnými ustanoveními, a proto úkony učiněné stěžovatelkou s ředitelem společnosti jsou neplatné. Na této skutečnosti nic nemůže změnit ani výmaz stěžovatelky z obchodního rejstříku na základě usnesení rejstříkového soudu, neboť soudní rozhodnutí nemůže působit konvalidaci neplatného právního úkonu. Jelikož společnost již zanikla, byla vymazána z obchodního rejstříku, nemá stěžovatelka v současnosti žádné nástroje, jak napravit nezákonný výmaz své osoby jakožto společnice z obchodního rejstříku. Navíc se nalézá v situaci, že je povinna uhradit daň z převodu nemovitostí, ale nebyl jí vyplacen vypořádací podíl, nemá tak z čeho daň uhradit. Jestliže se cítí správce daně být vázán usnesením soudu o výmazu, pak nemá stěžovatelka možnost prokázat opak. Pokud i soud odmítl řešit otázku platnosti ukončení účasti stěžovatelky ve společnosti jako předběžnou otázku, zatížil své rozhodnutí vadou spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, potažmo v nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů rozhodnutí. Stěžovatelka na závěr navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, dále požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[4] Žalovaný svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužil.

III.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti soudního rozhodnutí spočívající v tom, že soud nepřihlédl k námitkám stěžovatelky týkajícím se posouzení předběžné otázky [důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Posléze se soud vypořádal i s námitkou nesprávného posouzení právní otázky zániku účasti stěžovatelky na společnosti a osvobození od daně z převodu nemovitostí [důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].

III/1

[7] Nejvyšší správní soud připomíná závěry vyslovené v rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58 (všechna zde cit. rozhodnutí NSS jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž mj. konstatoval, že „[k]*onkretizace faktů dostatečně substancovanými žalobními body je důležitá nejen z hlediska soudu, tj. pro stanovení programu sporu a vytýčení mezí, v nichž se soud může v souladu s dispoziční zásadou pohybovat, ale má význam i pro žalovaného. Stěžejní procesní zásadou je rovnost účastníků před soudem vyjadřovaná někdy jako rovnost zbraní. Každá procesní strana by měla mít přiměřenou možnost uplatnit své argumenty za podmínek, které ji citelně neznevýhodňují v porovnání s protistranou. Provedením této zásady je potom též požadavek náležité substanciace přednesů stran: jedině tím, že strana svůj přednes dostatečně konkretizuje, umožní druhé straně k tomuto přednesu učinit vyjádření. Pokud je tvrzení jedné procesní strany jen povšechné a nekonkrétní, neví druhá strana, k čemu se má vlastně vyjádřit; tím se přirozeně snižuje i její možnost náležité procesní obrany. Žalobce je též povinen vylíčit, jakých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl správní orgán vůči němu dopustit v procesu vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž je povinen ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnosti.* […] *Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti*“ (publ. též pod č. 835/2006 Sb. NSS).

[8] Soud se proto nemůže zabývat „námitkou“ stěžovatelky, v níž uvádí, že trvá na skutečnostech a námitkách uvedených v podání ze dne 18. 11. 2000, odvolání proti platebnímu výměru a žalobě proti rozhodnutí žalovaného. Aby se jednalo o řádně uplatněnou námitku v kasační stížnosti, musela by v ní stěžovatelka konkrétně uvést jednotlivé nezákonnosti, kterých se dopustili správce daně, žalovaný či městský soud, nikoliv pouze odkázat na svá předchozí vyjádření ve věci.

III/2

a)

[9] Rozsudek městského soudu netrpí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů, neboť je z něho jednoznačně patrné, že městský soud posoudil otázku ukončení účasti stěžovatelky ve společnosti v souladu s usnesením rejstříkového soudu o výmazu stěžovatelky coby společnice z obchodního rejstříku. Obdobně se usnesením rejstříkového soudu řídil žalovaný i správce daně. S tímto právním názorem se z níže uvedených důvodů plně ztotožnil též Nejvyšší správní soud.

[10] Klíčovým ustanovením, jehož výklad je předmětem sporu mezi stěžovatelkou a žalovaným, je § 28 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků (dále jen „daňový řád“), podle něhož „*vyskytne-li se v řízení otázka, o které již pravomocně rozhodl příslušný orgán, je správce daně takovým rozhodnutím vázán. Jinak si může správce daně o takové otázce učinit úsudek nebo dát příslušnému orgánu podnět k zahájení řízení.*“ Podle odstavce druhého téhož ustanovení „*správce daně si nemůže jako o předběžné otázce učinit úsudek o tom, zda a kým byl spáchán trestný čin nebo přestupek, nebo o osobním stavu občana.*“ Komentářová literatura toto ustanovení vysvětluje tak, že „[p]*okud se v daňovém řízení otázka, která nespadá do kompetence správce daně, vyskytne, má správce daně povinnost zjistit, zda už o této otázce příslušný orgán pravomocně rozhodl. V žádném případě nemůže úsudek správce daně nahrazovat pravomocné rozhodnutí věcně příslušného státního orgánu, neboť se tento úsudek použije výhradně pro účely daňového řízení*“ (Kobík, J. Správa daní a poplatků s komentářem od 1. 1. 2007, 5. aktualizované vydání, Praha: ANAG 2007, s. 269).

[11] Nutno předně uvést, že je nepochybné, že otázka ukončení účasti na společnosti stěžovatelkou je předběžnou otázkou ve smyslu cit. § 28 odst. 1 daňového řádu. Žalovaný

také správně vyšel z chápání předběžné otázky, jak tato byla podána již dřívější judikaturou správních soudů a doktrínou správního a finančního práva (srov. s. 5 rozhodnutí žalovaného). Toto chápání předběžné otázky bylo autoritativně potvrzeno např. rozsudkem NSS ze dne 11. 11. 2004, č. j. 3 Afs 27/2003 - 67, podle kterého „[p]*ředběžnou otázkou je podle nauky správního a finančního práva taková otázka, jejíž řešení nepřísluší orgánu, který ve věci rozhoduje, ale o které je nutno si učinit úsudek, aby vůbec ve věci mohlo být rozhodnuto.*“

[12] Nejvyšší správní soud se výkladem § 28 odst. 1 daňového řádu, zabýval opakovaně, a to mj. ohledně rozhodnutí katastrálního úřadu o povolení vkladu vlastnického práva ve vazbě na daň z převodu nemovitostí (rozsudky ze dne 3. 2. 2005, č. j. 2 Afs 94/2004 – 50, a ze dne 18. 10. 2006, č. j. 1 Afs 46/2006 – 80). Z těchto rozsudků vyplývá, že správní orgán je zcela nepochybně vázán rozhodnutími správních orgánů týkajících se určité předběžné otázky. Je však nezbytné přihlížet k rozsahu přezkumu provedenému dotyčným správním orgánem, který o předběžné otázce rozhodl, a také ke skutečnosti, zda námitka uplatněná v daňovém řízení byla přezkoumána v řízení o předběžné otázce. Správní orgán tak není v daňovém řízení vázán rozhodnutím o předběžné otázce, jestliže námitka uplatňovaná v daňovém řízení nemohla být přezkoumána orgánem, který rozhodl o předběžné otázce (např. z důvodu omezeného přezkumu ze strany tohoto orgánu nebo protože se jedná o novou skutečnost). Za této situace správní orgán vychází z rozhodnutí o předběžné otázce, avšak je povinen vypořádat se s námitkami uplatněnými daňovým subjektem, které fakticky předmětem přezkumu orgánu rozhodujícího o předběžné otázce nebyly. Specifikem řízení o povolení vkladu práva do katastru nemovitostí je totiž vyloučení opravných prostředků (včetně mimořádných opravných prostředků), jestliže byl vklad práva povolen (§ 5 odst. 3 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisu vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem). Důležitým aspektem vázanosti rozhodnutím správního orgánu o předběžné otázce je úprava § 73 odst. 2 správního řádu, dle níž je pravomocné rozhodnutí správního orgánu závazné pro účastníky a všechny správní orgány, nikoliv tedy pro soudy.

[13] O předběžné otázce, která byla předmětem tohoto daňového řízení, rozhodl pravomocně (na rozdíl např. od věci posouzené rozsudkem č. j. 2 Afs 94/2004 – 50 cit. v bodě [12]) soud. Žalovaný stejně jako správce daně tedy museli respektovat § 28 odst. 1 daňového řádu a nemohli si tak učinit samostatný úsudek o ukončení účasti stěžovatelky na společnosti.

[14] Při posuzování platnosti smlouvy, jakožto předběžné (prejudiciální) otázky ve smyslu § 28 odst. 1 daňového řádu, je správce daně vázán toliko pravomocným výrokem příslušného soudu o takové otázce. Rozhodnutí soudu, které se posouzením platnosti smlouvy zabývá jako předběžnou otázkou pouze ve svém odůvodnění, může sloužit jen jako podklad pro vlastní úsudek správce daně (takto rozsudek NSS č. j. 9 Afs 142/2007 - 72 ze dne 19. 6. 2008 - *Stavební bytové družstvo Pernštejn*). V nyní posuzovaném případě je nicméně nepochybné, že výmaz stěžovatelky jako společnice je součástí výroku rozhodnutí rejstříkového soudu (viz. příloha č. 13 k žalobě stěžovatelky).

[15] Z rozhodnutí rejstříkového soudu z roku 1997 o ukončení účasti stěžovatelky na společnosti správně vycházel též správní soud. Závaznost výroku soudního rozhodnutí je upravena v § 159 odst. 2 o. s. ř., ve znění účinném v době rozhodování rejstříkového soudu (obdobně § 159a odst. 4 o. s. ř. ve znění účinném ode dne 1. 1. 2003). Dle něho je výrok rozsudku závazný pro účastníky řízení a pro všechny orgány, tedy správní orgány i soudy (v souladu s § 167 odst. 2 o. s. ř. se cit. ustanovení se použije přiměřeně i na usnesení). Proti rozhodnutí rejstříkového soudu jsou navíc opravné prostředky přípustné (viz bod [18] níže, srov. k tomu bod [12] shora).

[16] Správní soudnictví je postaveno na koncepci plné jurisdikce, jejíž podstatou je, že soud je oprávněn zopakovat již provedené dokazování či provést nové důkazy, a to vše za účelem správného zjištění skutkového stavu, který zde byl v době rozhodování správního orgánu (§ 77 odst. 2 a § 75 odst. 1 s. ř. s., podrobně viz rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89). Správní soud je při posuzování předběžných otázek vázán pouze rozhodnutími o spáchání trestného činu a o osobním stavu, v ostatních případech je oprávněn si učinit úsudek sám. Jestliže zde je rozhodnutí o předběžné otázce, soud z něj vychází (§ 52 odst. 2 s. ř. s., shodně § 135 odst. 2 o. s. ř.).

b)

[17] Řízení ve věcech obchodního rejstříku mělo v rozhodné době (prosinec roku 1997) povahu řízení nesporného, které bylo ovládáno zásadou vyšetřovací (§ 120 odst. 2 o. s. ř.). Rejstříkový soud byl povinen provést dokazování v takovém rozsahu, aby řádně zjistil skutkový stav, a to i nad rámec důkazních návrhů účastníků řízení (předložených listin). Soud je v nesporném řízení odpovědný za správnost zjištěného skutkového stavu. Dle § 200b odst. 1 o. s. ř. (ve znění účinném v době rozhodování rejstříkového soudu o výmazu stěžovatelky jakožto společnice z obchodního rejstříku, tedy ke dni 30. 12. 1997) byl rejstříkový soud povinen přezkoumat v řízení o provedení zápisu, zda jsou splněny podmínky předpokládané právními předpisy pro provedení zápisu. Zápis do obchodního rejstříku spočívající ve výmazu společníka společnosti měl sice jen deklaratorní účinky, tato skutečnost však nic nemění na tom, že rejstříkový soud v provedeném řízení přezkoumal, zda předložené listiny splňují zákonem předvídané náležitosti, zda jsou platné (k absolutní neplatnosti by byl soud povinen přihlédnout i bez návrhu) a osvědčují zánik účasti stěžovatelky ve společnosti. Není tedy pravda, jak uvádí stěžovatelka v kasační stížnosti, že rejstříkový soud nezkoumal platnost výpovědi společenské smlouvy. Zajisté lze souhlasit se stěžovatelkou, že rozhodnutí rejstříkového soudu by nemohlo konvalidovat případnou neplatnost přezkoumávaného právního úkonu, rejstříkový soud však posoudil výpověď společenské smlouvy jako platnou. Ve vztahu k dohodě o ukončení účasti ve společnosti uzavřené mezi společností a stěžovatelkou je třeba uvést, že nebyla podkladem řízení o výmaz stěžovatelky z obchodního rejstříku, tímto podkladem, jak vyplývá z návrhu na zahájení řízení (příloha č. 12 k žalobě), byla pouze výpověď společenské smlouvy.

[18] Okruh účastníků rejstříkového řízení byl v prosinci 1997 vymezen v § 94 o. s. ř., dle něhož je účastníkem řízení navrhovatel a osoby, o jejichž právech a povinnostech má být v řízení jednáno. Jak vyplývá z judikatury Nejvyššího soudu, náleželo účastenství v řízení např. likvidátorovi společnosti, o jehož výmaz z obchodního rejstříku se jedná (rozsudek NS ze dne 10. 2. 1997, sp. zn. II Odon 29/96, In Právo a podnikání, 1997, č. 5, str. 21 - 22). Analogicky bylo nutno za účastníka řízení považovat i společníka, o jehož výmaz se jedná, neboť jsou řízením dotčena jeho práva. V této souvislosti lze upozornit na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 1997, sp. zn. I Odon 61/96 (Právní rozhledy, 1997, č. 9, s. 482 - 484), v němž uvedl, že jednatel společnosti s ručením omezeným není účastníkem řízení o výmazu své osoby z obchodního rejstříku, to ovšem pouze v situaci, že byl odvolán ze své funkce rozhodnutím valné hromady, jehož platnost mohl jednatel napadnout u soudu žalobou dle § 131 obch. zák. Jelikož jednatel mohl účinně hájit svá práva v tomto zvláštním řízení, dospěl soud k závěru, že v rejstříkovém řízení jeho práva dotčena nebyla. To však není případ vystoupení společníka z veřejné obchodní společnosti, kterému zákon nesvěřuje žádný zvláštní procesní prostředek k ochraně práv, proto mu musí být poskytnuta ochrana v řízení rejstříkovém. Podobné závěry učinil Nejvyšší soud taktéž v rozsudku ze dne 16. 1. 2003, sp. zn. 29 Odo 305/2002 (Soudní judikatura, 2003, č. 2, s. 114 - 118), v němž uvedl, že akcionář není účastníkem o výmazu akciové společnosti z obchodního rejstříku pouze tehdy, jestliže mu zákon poskytuje zvláštní prostředek ochrany, i zde návrh na zrušení usnesení valné hromady. V opačném případě je však za účastníka rejstříkového řízení nezbytné považovat i akcionáře

společnosti. Z judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že ochrana práv osob v rámci rejstříkového řízení je, pokud jde o účastenství v řízení, koncipována jako ochrana subsidiární. Jen pro doplnění je možno uvést, že s účinnosti od 1. 7. 2005 obsahuje občanský soudní řád speciální ustanovení (§ 200c odst. 1) označující za účastníky rejstříkového řízení navrhovatele a podnikatele, obecná definice účastníků nesporného řízení uvedená v § 94 odst. 1 a 2 o. s. ř. se již nadále neužije.

[19] Na základě výše uvedeného lze dospět k závěru, že stěžovatelka byla dle platného práva účastníkem rejstříkového řízení, proti usnesení o výmazu z obchodního rejstříku se však nebránila. Ba naopak ze správního spisu vyplývá, že s výmazem souhlasila a urgovala u ředitele společnosti zahájení rejstříkového řízení (příloha č. 22 k žalobě). Odvolání by nadto bylo přípustné pouze v situaci, kdy by mohlo přinést pro účastníka příznivější rozhodnutí.

[20] Usnesení rejstříkového soudu nabylo právní moci a založilo překážku *rei iudicatae*, bylo by možné jej odstranit pouze pomocí mimořádných opravných prostředků. Jakkoliv stěžovatelka uvádí, že dnes již neexistují žádné procesní prostředky, kterými by se nyní mohla domoci vyslovení neplatnosti výpovědi společenské smlouvy, nutno opakovat, že dostatečnou ochranu práv jí poskytlo samotné rejstříkové řízení v roce 1997. Nelze připustit opakované přezkoumávání této otázky s odstupem téměř jedenácti let v řízení před správními soudy, resp. téměř šesti let v řízení před správními orgány (na počátku řízení v okamžiku prvého podání stěžovatelky správci daně dne 18. 11. 2000 činil tento odstup bezmála tři roky), neboť by to bylo v zásadním rozporu s principem právní jistoty.

c)

[21] Provedení příslušného zápisu do obchodního rejstříku bylo důsledkem vydaného soudního rozhodnutí. Žalovaný i městský soud se zcela správně odvolávají na usnesení rejstříkového soudu, kterým soud osvědčil zánik účasti stěžovatelky ve společnosti a rozhodl o promítnutí této skutečnosti do obchodního rejstříku. Jestliže stěžovatelka uvádí, že neusilovala o změnu zápisu v obchodním rejstříku a nyní již ani s ohledem na zánik společnosti nemůže, pak je nutno upozornit, že pro posouzení otázky zániku účasti stěžovatelky ve společnosti není rozhodný stav zápisů v obchodním rejstříku. Pokud by např. stěžovatelka tvrdila, že zanikla její účast ve společnosti, avšak tato skutečnost by nebyla zapsána v obchodním rejstříku, nemohl by správní orgán ani soud s odkazem na stav zápisů v obchodním rejstříku (který měl deklaratorní charakter) dospět k závěru, že stěžovatelka je i nadále společnicí společnosti. O předběžné otázce by totiž za této situace neexistovalo žádné rozhodnutí, a správní orgán, event. soud, by měl povinnost si o ní učinit závěr sám (shodně nález ÚS ze dne 15. 4. 2003, sp. zn. IV. ÚS 550/01, Sb. n. u. ÚS, sv. 30, č. 56, s. 85, na s. 89). To však není tento případ, kdy zde existuje pravomocné rozhodnutí rejstříkového soudu, které žalovaný i městský soud respektují (nevycházejí tedy jen z formálního stavu zápisů v obchodním rejstříku, jak tomu bylo právě v rozhodnutích zrušených cit. nálezem ÚS sp. zn. IV. ÚS 550/01, nýbrž naopak vycházejí z rozhodnutí soudu). V této souvislosti je třeba upozornit na změnu právní úpravy obchodního rejstříku a rejstříkového řízení provedenou zákonem č. 216/2005 Sb. s účinností od 1. 7. 2005, dle níž se v určitých případech nevydává rozhodnutí o zápisu do obchodního rejstříku (§ 200da odst. 3 obch. zák., ve znění účinném od 1. 7. 2005, § 200da odst. 3 a 4 obch. zák., ve znění účinném od 15. 3. 2006). Tato nová úprava se však nevztahuje na případ posuzovaný v tomto řízení o kasační stížnosti.

[22] Nejvyšší soud judikoval, že *„platební rozkaz, proti němuž nebyl podán odpor, je právně závazným rozhodnutím v rozsahu vyplývajícím z § 159 odst. 2 o. s. ř., které zakládá překážku věci pravomocně rozsouzené, a je titulem jakéhokoliv způsobu exekuce na peněžitá plnění. Účinky pravomocného platebního rozkazu se vztahují na všechny účastníky řízení, v němž byl platební rozkaz vydán. Výrok pravomocného rozhodnutí je dále závazný pro soudy a jiné státní orgány, pokud jako předběžnou otázku posuzují právní vztah*

mezi účastníky, který byl tímto pravomocným soudním rozhodnutím vyřešen. Ten, kdo byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno pravomocné rozhodnutí ukládající mu platební povinnost, je tímto výrokem vázán a nemůže proto v jiném řízení úspěšně uplatňovat nárok na vrácení částky zaplacené podle tohoto rozhodnutí s tvrzením, že ve skutečnosti žádnou platební povinnost neměl a že mu neměla být uložena. Ani soud při posouzení právního vztahu účastníků nemůže vycházet z jiného závěru o existenci či neexistenci nároku mezi týmiž účastníky, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, neboť i soud je ve smyslu ustanovení § 159 odst. 2 o. s. ř. vázán výrokem rozhodnutí, jímž bylo pravomocně rozhodnuto o nároku na plnění. Otázku existence téhož nároku ve vztahu mezi týmiž účastníky soud nemůže v jiném řízení znovu posuzovat, a to ani jako otázku předběžnou. Brání tomu ust. § 135 odst. 2 věty druhé o. s. ř. které ukládá soudu vycházet při řešení předběžné otázky z rozhodnutí, jímž o této otázce bylo rozhodnuto." (rozsudek NS ze dne 16. 3. 2000, sp. zn. 25 Cdo 5/2000, dostupný na www.nsoud.cz, zvýraznění doplněno). Tyto závěry lze vztáhnout i na případ posuzovaný v tomto řízení, totiž že správce daně, žalovaný a městský soud nebyli oprávněni znovu posuzovat otázku, zda zanikla účast stěžovatelky ve společnosti, jestliže tato otázka byla v plném rozsahu posouzena v rejstříkovém řízení soudem.

[23] K této otázce se shodně vyjádřil i Ústavní soud v nálezu ze dne 27. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 647/02, v němž uvedl: *„Možnost vydat konečné a závazné rozhodnutí, které je mimo předepsaný postup nezměnitelné, patří vedle nezávislosti, nestrannosti a dodržování esenciálních pravidel spravedlivého procesu, k základním atributům pojmu soud ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Soud nerespektoval předchozí soudní rozhodnutí ve věci, která představovala předběžnou otázku v řízení následujícím. Proto tuto věc poté rozhodl rozdílně. Vedle zjevné excesivnosti při výkladu tehdy platného ustanovení § 159 odst. 2 o. s. ř. (nyní jde o ust. § 159a odst. 4 o. s. ř.), obsahujícího příkaz, dle něhož je výrok pravomocného rozsudku závazný (krom účastníků - závaznost inter partes) i pro všechny orgány, tím porušil i základní ústavní princip spočívající v povinnosti neohrožovat důvěru osob v akty veřejné moci* […] *Rovněž princip respektování smyslu pravomocných rozsudků patří k obecným právním principům požívajícím ústavní ochrany. Opačný aplikační postup je překrucováním práva* […] *Je nepochybné, že povinnost respektovat dřívější rozsudky mají i soudy, jak jim dnes ukládá ustanovení § 159a odst. 4 o. s. ř.* […] *Pokud obecné soudy při posuzování předběžné otázky platnosti darovací smlouvy ignorovaly předchozí pravomocný rozsudek prohlašující, byť mezi odlišnými účastníky, tuto smlouvu za neplatnou, vykročily z mezí čl. 2 odst. 2 Listiny a porušily tak právo stěžovatelů na spravedlivý proces vyplývající v našem ústavním pořádku z čl. 36 odst. 1 Listiny."* (Sb. n. u. ÚS, sv. 34, č. 120, s. 245, citovaná část na s. 251 a 253, zvýraznění doplněno; obdobně nález ze dne 10. 7. 2008, sp. zn. II. ÚS 2742/07, přístupný na http://nalus.usoud.cz, podle něhož „[p]*ři opakovaném posuzování jedné a téže předběžné otázky soudem v jiném řízení* […] *nelze nebrat do úvahy legitimní očekávání účastníka obou řízení, že akt státu jednou vyslovený je platný a to včetně řešení předběžné otázky podstatné pro vlastní výrok rozhodnutí.*"). V nyní projednávané věci se neplatnosti ukončení své účasti na společnosti dovolává právě stěžovatelka jako bývalá společnice. Z jedné právní skutečnosti (výpověď společenské smlouvy stěžovatelkou) však nemohou být vyvozeny výrokem civilního soudu na straně jedné a o řadu let později eventuálně správním soudem na straně druhé zcela odlišné právní závěry, a to vždy s ohledem na momentální potřeby stěžovatelky a výhodnost diametrálně odlišného právního závěru pro stěžovatelku v tom kterém řízení a dle té či oné právní úpravy.

[24] Na závěr této části možno dodat, že výše uvedené úvahy jsou ustálenou a v podstatě neměnnou kategorií českého práva. Již věda správního práva během I. ČSR přes mlčení tehdejších zákonů vyvozovala, že „[s]*právní úřad, naraziv na akt jiného úřadu (soudu), jest oprávněn zkoumati, byl-li akt vydán úřadem příslušným, resp. není-li eventuální nepříslušnost sanována formální právní mocí. Materiálně právní správnost aktů mohl by posuzovati jen výjimečně, pokud by toho vyžadovaly úkoly sledované zákonem, jejž správní úřad aplikuje* …" (Hoetzel, J. Československé správní právo. Část všeobecná. 2. vydání, Praha: Melantrich 1937, s. 102). Rovněž podle judikatury NSS ČSR „*jest úřad správní, je-li vznik určitého veřejnoprávního nároku podmíněn existencí nějakého právního poměru, o němž přísluší rozhodovati jinému úřadu případně soudu, vázán judikátním výrokem tohoto jiného úřadu*

případně soudu o prejudiciální otázce, na níž uznání dotyčného veřejno-právního nároku závisí. Úřad správní o veřejnoprávním nároku rozhodující jest jen oprávněn zkoumati zda jde o výrok úřadu případně soudu příslušného a zda výrok ten jest právoplatný“ (nález sp.zn. 5926/34 ze dne 27. 4. 1934, publ. Jako Boh. A 11240/1934).

[25] Městský soud ani žalovaný se tedy nedopustili nesprávného právního posouzení otázky zániku účasti stěžovatelky ve společnosti, neboť rozhodli o této předběžné otázce na základě výroku usnesení rejstříkového soudu. Správně z této skutečnosti vyvodili, že nejsou dány podmínky pro aplikaci § 20 odst. 6 písm. e) zákona č. 357/1992 Sb., neboť účast stěžovatelky na společnosti zanikla do 5 let od vložení nemovitostí do společnosti (1995 - 1997, blíže ke skutkovému základu případu viz bod [1] shora).

III/3

[26] Další námitky stěžovatelky (to, že údajně nedostala v souvislosti s ukončením svého členství ve společnosti žádný vypořádací podíl, resp. že nemá prostředky k úhradě daňového dluhu) jsou nepřípustné, neboť je stěžovatelka řádně neuplatnila v řízení před městským soudem (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). Nad rámec uvedeného je nicméně patrné, že obě námitky se nijak nemohou dotknout merita nyní projednávané věci, neboť otázka, zda stěžovatelka dostala vypořádací podíl, nijak nesouvisí s otázkou nyní zdejším soudem řešenou; otázka její nemajetnosti měla význam pro rozhodnutí o osvobození soudních poplatků, resp. může mít význam v řízení exekučním, nemůže však mít význam pro rozhodnutí v meritu věci.

IV.

[27] S ohledem na výše uvedené a skutečnost, že v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou.

[28] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá na jejich náhradu právo, žalovaný náhradu nákladů řízení nepožadoval a ani soud z obsahu spisu žádné jeho náklady neshledal. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

[29] Jelikož Nejvyšší správní soud bez odkladu rozhodl o celé kasační stížnosti stěžovatelky, čímž plně vyčerpal předmět řízení vedeného před tímto soudem, nezabýval se již samostatně návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. prosince 2008

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu